

KARENSSISANOMAT

VALTAKUNNALLISEN TYÖTTÖMIEN VALTUUSKUNNAN LEHTI

1/91

IRTONUMERO 3 MK

JO 400 000 TYÖTÖNTÄ!

Kuva: Veikko Koivusalo

□ Vaatimukset työstä ja kunnan työttömyysturvasta olivat vahvasti esillä palkansaajien suurmielenosoituksessa Senaatintorilla. Suurkirkon portilla olleet Valtakunnallisen työttömien valtuuskunnan kolme banderollia saivat osakseen paljon myönteistä huomiota.

Työllisyys kevenee

Työttömyyttä ei pidä lievittää elvytystoimilla kuten rakennustuotannolla, vaan on ylläpidettävä suurtyöttömyyden uhkaa ja pidettävä työttömyysturva alhaisena. Näin lausui äskettäin ylljohtaja Sixten Korkman saaden osakseen voimakkaita vastalauseita. Häntä vaadittiin jopa vastuuseen perustuslain rikkomisesta.

Korkmanin puheet avatkin ennenkuulumattoman röyhkeyttä korkeassa asemassa olevalta virkamieheltä. Asian tekee paljon vakavamaksi se, että hän ei esittänyt mitään yksityisiä mielipiteitä, vaan lausui julki Ahon-Viinänen hallituksen virallisen linjan. Hallituksen bud-

jettiesitys ja siihen liittyvät "säästölait" tähtäävät juuri samaan kuin mitä Korkman esitti. Tarkoituksena on luoda maahan ilmapiiri, jossa kaikki palkansaajat joutuvat pelkäämään suurtyöttömyyttä ja keinoa työttömyysturvaa. Tällaisissa oloissa voitaisiin runnoa STK:n ja hallituksen vaatimukset läpi.

Nimitämme hallituksen työllisyyspoliittista linjaa "Työllisyys kevenee" ohjelmaksi. Seuraavassa tiivistelmä hallituksen ajamista toimenpiteistä.

Valtakunnallinen työttömien valtuuskunta

Valtakunnallinen työttömien valtuuskunta on toiminut 15 vuotta. Sen tavoitteina ovat lievittää ja poistaa kokonaan työttömyys Suomesta sekä työttömyysturvan parantaminen. Olemme järjestäneet useita merkittäviä kampanjoita, mm. rukkasmarssin eduskuntatalolle, työttömien budjettiriihen senaattorilla, työttömien näälkalakon Tampereella, Työtä kaikille-kampanjan jne. Paikalliset työttömien toimikunnat ovat järjestäneet työttömien virkistystoimintaa ja neuvontapalvelua. Olemme vaikuttaneet eduskuntaan, hallitukseen, kunnanvaltuustoihin jne.

Työttömien toiminta-aktiivisuus on ollut päinvastaita muuhun yhteiskuntakehitykseen verrattuna: hyvin aikoina toimintamme on ollut lamassa ja nyt sitä taas kiipeästi tarvitaan.

Tähän asti olemme kiellettyneet järjestöme rekisteröinnistä, koska tavoitteemme on ollut saada työttömyys poistetuksi Suomesta ja katsoimme, että rekisteröinnillä tunnustamme työttömyyden pysyvyyden. Nykytilanteen valossa alkuaikojen tavoite näyttää kovin kaukaiselta, joten olemme päättäneet rekisteröityä.

Päätös tehtiin Tampereella 12.9.1991 pidetyssä valtuuskunnan kokouksessa, joka merkitsi muutenkin uutta alkua työttömien toiminnalle. Samalla päätimme käynnistää valtakunnallisen kampanjan suurtyöttömyyden torjumiseksi.

Tampereen kokouksessa valitsimme valtuuskunnan uusiksi toimihenkilöiksi seuraavat työttömät:

* puheenjohtajaksi Heikki Haapala Helsingistä puh. 90-498057

* varapuheenjohtajaksi Juhani Rantanen Hämeenlinnasta puh. 917-171628

* sihteeriksi Ari Lehtonen Tampereelta puh. 931-176771

* Karensisanomat-lehden vastaavaksi toimittajaksi Anna-Maija Perkkäläisen Vähästäkyröstä puh. 961-783114.

Valtakunnallisella työttömien valtuuskunnalla on postisiirtotili Postipankissa, tilinumero on 6418 59-9

Ilman sinua eivät asiat korjaannu

Toimintaan suurtyöttömyyden torjumiseksi

Suomi ei kestä uhkaavaa suurtyöttömyyttä. Ahon-Viinanen hallitus pahentaa tilannetta jatkuvasti. Tilanne ei korjaannu, elleivät kansalaiset omalla toiminnallaan vaadi muutosta ja osoita parempaa vaihtoehtoa.

Valtakunnallinen työttömien valtuuskunta pyrkii aktiiviseen kansalaiset toimintaan työttömyyden torjumiseksi ja työttömien toimeentulon turvaamiseksi.

Järjestämme koko maahan ulottuvan kampanjan. Se sisältää tempauksia toreilla, ostoskeskuksissa ja kävelykadulla sekä tiedotus- ja keskustelutaluisuuksia.

Kampanjan ensimmäinen kierros järjestetään seuraavilla paikkakunnilla:

- * ti 22.10. Oulu
- * ke 23.10. Kokkola
- * to 24.10. Vaasa
- * pe 25.10. Tampere
- * la 26.10. Hämeenlinna

Kampanjan vetäjinä toimivat Heikki Haapala Helsingistä (puh. 90-498057) ja Seppo Vainio Kangasalta (puh. 931-790317).

Ota yhteys, tule mukaan toimintaan!

Kansalaiskysely työllisyyden hoidosta

Osana kampanjaamme suoritamme kansalaiskyselyn työllisyyden hoidosta. Kyselyyn voi osallistua täyttämällä kyselylomakkeen mm. kampanjan tilaisuuksissa.

Pyydämme kansalaisia ilmaisemaan "rasti ruutuun"-menetelmällä mielipiteensä kolmesta asiasta:

1. Miten Ahon-Viinanen hallitus on hoitanut työllisyysasioita.
2. Miten hallitus on huolehtinut työttömien toimeentulosta.
3. Onko Ilkka Kanerva sopiva Suomen työministeriksi.

Julkistamme kyselyn tulokset ja toimitamme ne eduskuntaryhmille ja hallitukselle. Kyselyyn vastaamalla saat oman mielipiteesi vaikuttamaan yhdessä muiden kanssa.

Lähdeverolla 20 000 työpaikkaa

Valtio voisi rahoittaa lähes 20 000 velvoitetyöpaikkaa, jos se leikkaisi sen hyödyn, mikä korkeakorkoisille tileille tulee inflaation alenemisen seurauksena. Summa on melkein yhtä suuri kuin minkä hallitus vaatii "säätettäväksi" leikkaamalla 22 000 lakisääteistä velvoitetyöpaikkaa.

Käytännössä näiden varojen hankkiminen olisi yksinkertaisista korottamalla ns. lähdeveroa. Sitä peritään 10 prosenttia veronalaisten talletusten korosta. Hallituksen esittämä veron korotus on 15 prosenttiin. Valtakunnallinen työttömien valtuuskunta vaatii 30 prosentin lähdeveroa, koska vain silloin saataisiin sijoitusluonteista korkotuloista leikatusti inflaatiohyötyä.

Valaisemme asiaa esimerkin avulla. Tavalliset pankkitalletukset eivät ole veronalaista, vaan veroa peritään erikoistileiltä, joiden korko on tavallisesti vähintään 10 prosenttia.

Lähdevero peritään siis korkotulosta. Jos talletus on yksi miljoona markkaa ja korko 10

prosenttia, on korkotulo 100 000 markkaa. Hallituksen esityksen mukaisesti tämä vero nousee 15 000 markkaan.

Asian tarkastelussa on otettava huomioon inflaatio. Jos inflaatio on ollut 4,5 prosenttia, on inflaatio syönyt korkotuloa 45 000 markkaa. Inflaation ja lähdeveron jälkeen nettohyöty on myös 45 000 markkaa ilman, että tallettaja on tehnyt mitään työtä.

Hallitus itse arvioi inflaation alenevan ensi vuonna 2,5 prosenttiin. Esimerkkitapauksessa inflaatio syö ensi vuonna siis 25 000 markkaa korkotuloa. Jos lähdevero on 15 prosenttia, jää 100 000 markkan korkotulosta nettohyödyksi 60 000 markkaa. Siis lähdeveron korottamisen jälkeenkin sijoitustallettajan hyötyy tuntuvasti inflaation hidastumisen ansiosta.

30 prosentin lähdevero leikkaa korkotuloista 30 000 markkaa, jolloin nettohyödyksi jää 45 000 markkaa eli tallettaja saa saman nettohyödyn kuin tänä vuonna. Esityksemme on siis varsin kohtuullinen.

Lähdeverollisilla talletusti-

leillä on rahaa yli sata miljardia markkaa. Siksi niiden verottamisella saadaan tuntuva hyöty. Ne ovat myös tärkeä tekijä keinokeinoisen korkean korkotason ylläpitäjinä. Kun näin suurelle talletuskannalle maksetaan korkeaa korkoa, pitävät pankit myös antolainauskorkoa korkeana.

Tämä on keskeisiä tekijöitä Suomen talouselämän ja velkaisten kansalaisten ahdingon. Sen ovat pankit itse aiheuttaneet omalla toiminnallaan, jonka on tehnyt mahdolliseksi Suomen Pankin ja kahden viimeisen hallituksen politiikka.

Sijoitusluonteisten talletusten ankarampi verotus on eräs keino, jolla pakotetaan päättäjät ja pankit muuttamaan politiikkaansa ja lopulta alentamaan koko korkokantaa, mikä on tarpeen talouselämän tervehdyttämiseksi.

Valtakunnallinen työttömien valtuuskunta on laatinut oman työllistämishajonnan. Olemme osoittaneet rahat jo lähes 100 000 työpaikalle. Yksi tärkeä rahoituskeino on juuri lähdeveron korottaminen. Julkaisemme toisaalla lehdesämme koko ohjelman. Etsimme lisää rahoitusmahdollisuuksia. Ohjelmassamme osoitamme myös ne kohteet, joihin uudet työpaikat voidaan luoda.

Mihin rahat katosivat?

Valtionvarainministeri Iiro Viinanen on arvioinut, että Suomen Pankki joutuu käyttämään jopa yli 10 miljardia markkaa SKOP:n pelastamiseen. Kysymys on siis yhtä suuresta summasta kuin hallituksen koko surullisen kuuluisa säästöpaketti. Se on enemmän kuin Suomen Pankin varannot sallivat. Koko sotku aiotaan maksattaa verovarolla.

Herääkin kysymys, eivätkö pankit ja suuryritykset joudu lainkaan vastaamaan siitä valtavasta vahingosta, minkä ne ovat maailmelle tehneet? Koko 1980-luvun niillä meni erittäin hyvin. On puhuttu paljon palkkojen noususta, mutta työn tuottavuus nousi paljon enemmän kuin palkat. Se teki mahdolliseksi yritysten ja pankkien valtavat voitot. Missä nämä rahat nyt ovat?

Paljon niistä haaskattiin maamme yläluokan loisteliaseseen elämään sekä liike-elämän ja yksityiseen kerskarakentamiseen. Paljon vietiin ulkomaille ja jaettiin uudelleen pörssiennustelussa. Hyvin paljon rahaa menee nyt liike-elämän ulkomailta ottamien lainojen korkoihin ja lyhennyksiin.

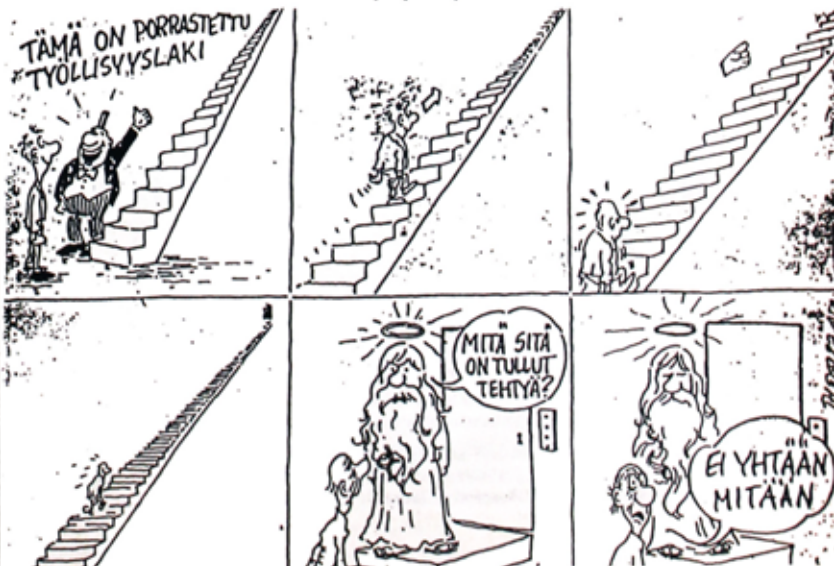
Mutta valtavasti vielä on rahaa suomalaisen suurpääoman omistuksessa. Siitä kertoo tieto, jonka mukaan tämän vuoden aikana on viety ulkomaille jo yli 40 miljardia markkaa. Kun turkulainen paikallisradio pani liikkeelle huhun devalvaatiosta, lähti yhtenä päivänä rahaa maasta useita miljardeja.

Kun Ahon-Viinanen hallitus nyt vaatii kaikkia lamatalkoisiin, se kohdistaa toimensa etupäässä pienipalkkaisiin työläisiin, eläkeläisiin, työttömiin, sairaisiin ja opiskelijoihin.

Valtakunnallinen työttömien valtuuskunta ei lainkaan hyväksy "kaikkien on uhrauduttava"-vaatimusta. Meidän mielestämme nyt on uhrauduttava niiden, joilla varaa on. Sitäpaitsi he saivat Holkerin hallituksen aikana valtavia lisäetuja.

Harjoitetun politiikan törkeyttä kuvaa, että viimeiset suurituloiset suosivat verohelpotukset astuivat voimaan tämän vuoden heinäkuussa. Eikä hallitus edes suunnittele näiden uusien etujen peruuttamista.

Hallitus tosin sanoo kiristävänsä kaikkien verotusta, koska verotaulukoihin ei tehdä inflaatiotarkistusta. Mutta tämäkin kiristys ei ulotu suurituloisimpiin, joiden kuukausitulot ovat yli 23 000 markkaa. Tämän tuloarajan yläpuolella maksetaan nykyisin korkointa valtionveroa, joten verotaulukoiden inflaatiotarkistus ei heihin voi vaikuttaa. Vain tiukentamalla progressiota yläpäässä saataisiin suurituloisetkin verotalkoisiin.

Esimerkki aiheutetusta työttömyydestä

Työttömyyden aiheuttaja on monikasvoinen, joka muuttaa ilmetään tilanteen mukaan. Tällainen muuttuvailmeinen työnantaja on näyttänyt hämeenlinnalaisille ikävimmällä mahdollisella ilmeellään.

Hämeenlinnassa on valmistettu vaneria ja rakennuslevyjä koko sodan jälkeisen ajan — 40-luvulta näihin aikoihin saakka.

Metsäliitto Oy:n omistaman tehtaan työllistämisaikutukset ulottuivat koko maakuntaan puunhankinta- ja kuljetushenkilöstön kautta. Hämeenlinnalaisille se on ollut vakaa työnantaja ja veronmaksaja.

Metsäliiton ja Metsä-Serlan muodostaessa Finnforest-nimisen erikoisyhtiön ja saneerattua Hämeenlinnan tehtaan myös jatkuvaan ympäristövaatimukset täyttävään kuntoon,

luultiin tehtaan toiminnan jatkuvan Hämeenlinnassa.

Pian uuden yhtiön aloittamisen jälkeen alettiin työntekijöiden keskuudessa kuulla puupulasta ja tehtaan epäkäytännöllisyydestä.

Tehdas teki kuitenkin kannattavaa tulosta joka oli ajankohdan huomioon ottaen saavutus.

Keväällä -91 annettiin työntekijöille lomautusvaroitusta tästä kannattavasta tehtaasta vedoten koivun saannin vaikeuteen. Työntekijöiden mukaan mitään koivupulaa ei ollut olemassa.

Työntekijöiden, Hämeenlinnan kaupungin ja Finnforestin välillä käydyistä neuvotteluista huolimatta lomautukset toteutettiin elokuussa -91 ja työntekijät siirtyivät ammattiliittonsa työttömyyspäivärahalle.

Elokuun lopussa Finnforest ilmoitti tehtaan lopettamisesta ja irtisanoi kaikki 230 tehtaan työntekijää.

Sen lisäksi, että työnantaja saattoi tehtaan työntekijät työttömiksi, kieltäytyi se maksamasta työntekijöille kuuluvaa irtisanomissajan palkkaa. Ammattiliiton mielestä irtisanomissajalta on saatava palkkaa eikä työttömyyskorvausta ja se kieltäytyi työttömyyskorvauksen maksamisesta.

Työntekijät kääntyivät tämän jälkeen Hämeenlinnan sosiaalitoimiston puoleen.

Asiasta on tehty kaksi eduskuntakyselyä ja sitä on käsitelty Suomen ja SAK:n hallituksissa. Neuvottelut asian selvittämiseksi jatkuvat.

Juhani Rantanen
Hämeenlinna

Kansanedustajat kyselyryöpyssä

Työttömillä on hätä tulevaisuudestaan, sen huomasi selkeästi maanantaina 14.10.1991 pidetyssä Tampereen alueen työttömien toiminnan käynnistämistilaisuudessa. Yli kaksikymmentä työntöntä piti valtion sekä työnantajien köyhiin kohdistuvia kirsitystoimia kohtuuttomina ja väärin suunnattuina. Paikalla olleet kansanedustajat **Ella Rimmel** (vas) ja **Jukka Gustafsson** (sos.dem) joutuivat suoranaisten kyselyryöpyyn kohteiksi, vaikka eivät hallituksen toimia kannatakaan.

Vastauksissaan sekä alustuksissaan kyseiset kansanedustajat pitivät Työttömien Valtakunnallisen valtuuskunnan 3.10.1991 esittämiä budjetin parannusehdotuksia oikeasuuntaisina ja asiallisina. Myös paikalle saapuneet työttömät asettuivat yksimielisesti kyseisten vaatimusten taakse sekä edellyttivät niiden eteenpäin viemistä.

Asiat etenivät tilaisuudessa Tampereenseudun työttömien puheenjohtajaksi valitun **Seppo Väinön** mukaan toritapahutilla. Koko Suomen läpi on tarkoitus edetä jakaen perinteistä hernekeittoa sekä tuoda julki asioita, mitä työttömät voivat asuinalueillaan ja valtakunnallisesti tehdä asemansa parantamiseksi.

Suunniteltu Suomen halki kulkeva tapahtuma alkaa Oulusta 22.10. jatkuen Kokkolan ja Vaasan kautta Tampereelle, jossa ollaan tänään kunn 25. päivänä. Hämeenlinna on vuorossa lauantaina 26.10.

Kangasalalaisen Seppo Väinön lisäksi kokous valitsi muiksi toimihenkilöikseen: sihteeriksi **Sinikka Heimon** Nokialta, rahastonhoitajaksi **Malja Miihlumäen** Tampereelta sekä varapuheenjohtajaksi **Heikki Leimon** Tampereelta.

Hernesoppaa ja keskustelua myös Keskustorilla

Tampereen Keskustorilla siis porisee soppakanuuna perjantaina 25.10. klo 11.00. Sitä ennen Työttömien Valtuuskunnan puheenjohtaja **Heikki Haapala** ja Tampereenseudun työttömien johtoon valittu Väinön Seppo pitävät tiedotustilaisuuden Kirjakahvila Innossa Kauppakadulla. Iltaa vietetään ravintola Laternassa kello 19.00 eteenpäin. Ohjelma on siten melko tiivis, koska samanaikaiset tilaisuudet on tarkoitus pitää jokaisessa pysähdyspaikassa.

Tampereen tilaisuuteen yleisön viihdyttäjiksi ovat lupautuneet trubaduurit **Ilmo Korhonen** ja **Hannu Häkkinen** sekä laulaja **Kiti Neuvonen** säestäjineen.

Asko Ontto

Lama aiheuttaa sosiaalisia ja terveydellisiä ongelmia

On olemassa tutkimuksia joissa on tutkittu taloudellisen epävakaisuuden, sosiaalisten ongelmien, inhimillisen kärsimyksen ja kuolleisuuden välisiä yhteyksiä. Nykyisin pidetään lähes itsestään selvänä, että taloudellinen kasvu on ollut tärkeä kuolleisuutta vähentävä tekijä. Entä miten vaikuttaa taloudellinen epävakaisuus ja lama ihmisten elämään?

Työttömyys on yksi tärkeä taloudellista epävakaisuutta ilmaiseva tekijä. On olemassa tutkimuksia, joissa on voitu osoittaa työttömyyden, joidenkin sosiaalisten ongelmien ja eräisiin sairauksiin kuolleisuuden välinen yhteys.

Eräs tällainen tutkimus tehtiin Ruotsissa 80-luvun alussa. Tässä tutkimuksessa kävi myös ilmi, että kun työttömyys lisääntyi, lisääntyi 2-3 vuotta myöhemmin myös ihmisten laitoshoidon tarve mielenterveysyiden takia. Tutkijoiden lähtökohdaksi oli käsitys, että pohjoismaiden kaltaisessa yhteiskunnassa lisää taloudellinen epävakaisuus stressiä erityisesti sosiaalisesti ja taloudellisesti huono-osaisempien ryhmässä. Taloudellinen epävakaisuus voi aiheuttaa ongelmia, lisätä inhimillistä kärsimystä ja pahimmassa tapauksessa lisää kuolleisuutta stressisairauksiin kuten sydäninfarkti, verenkiertohäiriöt ja mahahaava.

Mekanismit, joilla stressiperäiset sairaudet välittyvät ja johtavat sosiaalisiin ja lääketieteellisiin ongelmiin ovat laadultaan psykologisia, psykopatologisia tai käyttäytymismuutoksia.

Lähinnä kahden ryhmän voidaan ajatella olevan alttiita tälle stressille. Ensimmäinen ne jotka menettävät työnsä ja toiseksi ne jotka työskentelevät aloilla, joilla työttömyysuhka koetaan suurimpana.

Taloudellisesti epävakaa tilanne johtaa sosiaalisen ja taloudellisen eriarvoisuuden lisääntymiseen, mikä puolestaan vaikuttaa sosiaalisten ongelmien, sairauden ja jopa kuolleisuuden lisääntymiseen.

Eriarvoisuuden lisääntymisen takia huonompisaisille jää käytettäväksi yhä pienemmät resurssit toimeentulon hankkimiseen. Omat elinolosuhteet ja toimintamahdollisuudet kapeenevat. Selviytymispaineet ja stressi lisääntyvät.

Työttömillä vaarana eristäytyminen

Työttömyys merkitsee sosiaalisen ja taloudellisen statuksen menetystä ja lisää alttiutta terveysriskeille. Usein työttömän itsetunto heikkenee ja sosiaalisen eristytymisen vaara lisääntyy. Lisäksi työttömyys ei aiheuta ongelmia vain työttömälle vaan myös heidän lähiomaisilleen kuten esimerkiksi aviopuolisolle ja lapsille.

"Miljoonat ihmiset uneksivat ikuisesta elämästä, eivätäkään kuitenkaan tiedä, miten saivat aikansa kuluun sateisina sunnuntai-iltoina."

Susan Ertz

Solidaarisuuden vähenemisen ongelma

Toinen ryhmä eli ne jotka työskentelevät uhanalaisilla aloilla tulevat ilmeisesti asettamaan pienempiä vaatimuksia työympäristölleen. Stressi työssä lisääntynyt esimerkiksi lisääntyvien tuotantovaatimusten ja lisääntyvän valvonnan muodossa samalla kun työpaikan sisäinen solidaarisuus vähenee ja tulorientoituminen lisääntyy.

Tutkimukset, joita on tehty yksilötasolla osoittavat, että sekä työttömyyden että työolosuhteiden, joissa omat kontrollimahdollisuudet ovat pienet ja psyykinen paine kova lisäävät sairauden ja psyykkisten ongelmien riskiä. Sekä työttömyyden että työolosuhteiden joille luonteenomaista on pienet mahdollisuudet vaikuttaa työn suunnitteluun, toteutukseen ja arvioitiin voidaan sanoa olevan stressitekijöitä.

Taloudellinen epävakaisuus on ulottumattomissa oleva ja yksittäisistä ihmisistä riippumaton laatuva tekijä. Toisin sanoen taloudellinen epävakaisuus ja siis myös työttömyys kuuluvat sen tyypisiin stressitekijöihin, jotka ovat yksityyppisen ihmisen välittömän kontrollin ulkopuolella ja joista yksityyppinen ihminen ei välttämättä ole edes tietoinen. Niillä voi kuitenkin olla seurausvaikutuksia yksilölle muiden välittävien mekanismien kautta.

Toiminta vähentää riskejä

Yllä mainitun tyyppisiä tutkimuksia on suhteellisen helppo tehdä, mutta kaikesta huolimatta niitä on tehty melko vähän, sanovat tutkijat. Eräs syy tähän lienee se, että poliittiset päättäjät eivät halua tietää koko totuutta työttömyydestä ja sen aiheuttamista ongelmista.

Me jotka nyt olemme työttömiä tai työttömyysuhan alaisia, voimme jossakin määrin itse vähentää tilanteemme mukanaan tuomia lisäongelmia. Ensimmäinen on tärkeää ottaa selvää työttömyyden ja laman syistä. Näin voi välttää syyllistämistä vain itseään. Aikaisempien sosiaalisten suhteiden ylläpitäminen ja uusien hankkiminen ovat myös hyvin ratkaisuvia oman identiteetin ja oman narvontunnon säilyttämistä ylläpitäviä tekijöitä.

Hyvän porukkahengen ylläpitäminen, työntekijöiden välinen solidaarisuus on eräs tärkeimpiä stressiä vähentäviä tekijöitä esim. työpaikalla jossa on uhkana lomautukset.

Myös työttömien välinen solidaarisuus ja yhteinen toiminta omien etujen puolesta on eräs parhaimmista tavoista välttää työttömyyden sosiaalisia ja terveydellisiä sivuvaikutuksia.

—AMP

Tuloksiin vain yhdessä ja itse toimien

Ahon-Viinaseen hallituksen sekä työntekijöiden ku-ristuspolitiikka herätti ay-liikkeen tositoimiin. Työtä! Työtä! huudot raikui-ivat Helsingin Senaatintorin illassa 3.10.1991 40 000 ihmisen huutamina.

Lähes yksinään eduis-taan taistelleiden työttö-mien sydämiä lämmitti yhteisiin joukkotoimiin ryhtyminen, vaikka ilonaiheet ovat muutoin lop-puneet.

Kangasalta kotoisin oleva entinen kirjatyöntekijä, nykyinen työtön Seppo Vainio oli myös mukana yhteisessä mie-lenosoituksessa. Hänen mielestään joukkovoima ja oma toi-minta on se tie, jolla vallanpitä-jät saadaan kuriin ja aiat järjes-tykseen.

— Toiminta ei saa lopahtaa yhteen mielenosoitukseen, esi-tetyt vaatimukset on toteutetta-va. Pallo on nyt paikallisjärjes-töillä sekä työttömällä itsellään. Tukea esim. ay-liikeltä voi toi-voa vain toimimalla itse, Vainio-Seppo päätelee.

Hän kertoo työttömien valtuuskunnan järjestävän erilai-sia avoimia keskustelu-ym. ti-laisuuksia eri puolilla Suomea, niihin ovat kaikki asiasta kiin-nostuneet tervetulleita.

— Kokoonnumme toreilla, kaduilla, ostareissa ym. Oike-astaan kaikissa mahdollisissa paikoissa. Jaamme hernesop-paa sekä keräämääme tietoa hallituksen ja työntekijöiden suunnittelemissa kuristustoimista.

— Esittelemme työttömien valtuuskunnan antamia esityk-siä työpaikkojen ja työllisyys-lain säilyttämisestä sekä työttö-mien etujen puolustamisesta. Tähän toimintaan tarvitsemme kaikkien työläisten, työttömien sekä ay-liikkeen tukea ja osaa-

mista, Seppo kertoo.

Ay-liikkeellä etsikkoaika

Vainio vaatii ay-liikkeeltä ryhtiä viedä vaatimukset läpi yhdessä jäsenistön kanssa.

— Työntekijöiden ja hallituk-sen hyökkäys on torjuttava. Jos jäsenistön luottamus omaan liittonsa vähenee, voivat he luopua jäsenyydestään. Se taas heikentää ay-liikettä ja työntekijöiden toiveet toteutuu, Seppo pohtii.

Hänen mielestään SAK ja lii-tot ovat kiinnittäneet luvatto-man vähän huomiota työttö-mien asemaan, on riittänyt pel-kästään se, että työtön jäsen on saanut kuitata pienen korvauk-sensa.

— Nyt on vakava paikka, puolen miljoonan työttömyys-rajaa ei enää ole utopiaa. On toi-mittava!

— Pienipalkkaisten ja työttö-mien asema on niin heikko, et-

□ Seppo Vainio vaatii ay-liikkeeltä ryhtiä viedä vaatimukset läpi. Jäsenistön luottamus on säilytettävä.

tei heillä ole varaa olla kaavail-lun "yhteiskuntasopimuksen" maksumiehinä. Maksakoon ne jotka ovat työntekijöiden työn tuloksena tulleet voitot ja pää-omat ulkomaille rahdanneet. Jopa tämän vuoden aikana maastamme on viety yli 40 mil-jardia markkaa työllä hankittua

rahaa, Seppo Vainio perustelee kantaansa.

Muistiin kirjasi: Asko Ontto

Hallitus potkii ikääntyviä työttömiä

Työttömäksi jääminen on ikääntyvälle ihmiselle usein romahdus. Jo 40-50-vuotiaat joutu-vat miettimään, saavatko enää koskaan kunnan töitä vai joutuvatko loppuikänsä pom-poteltaviksi.

Kehoitukset ammatin vaihtamisesta ja uudelleen koulu-tuksesta herättävät vastakysy-myksiä. Moni on kouluttanut itseään koko ikänsä, hankkinut korkean ammattitaidon ja pit-käaikaisen kokemuksen, teh-nyttä työtään kunnolla. Eikä se ole turvannut työpaikkaa. Miten voi ikääntyvänä ihmisenä kou-luttaa itseään niin, että se tur-vaisi työpaikan? Eivätkö nuo-remmat mene aina ohitse var-sinkin suurtyöttömyyden iakana?

Jyrkkä käänne huonompaan

Takavuosina ikääntyvien ih-misten vaikeuksia otettiin jon-kin verran huomioon. Säädet-tiin laki työttömyyseläkkeestä: 55-vuotias työtön saattoi jäädä eläkkeelle. Tämä laki oli puu-teineenkin monille tervetullut mahdollisuus.

Työttömyyseläkeikäisten mää-rä kasvoi niin nopeasti, että se ei enää miellyttänyt vallanpitä-jä. Niinpä eläkkeelle pääsyn ikäraja asteittain nostettiin 60 vuoteen.

Samanaikaisesti tehtiin kui-tenkin kaksi "pehmenystä". 55 vuotta täyttäneen työttö-myysturvaa parannettiin. Kun

□ Hallituksen budjettiesitys kohtelee erityisen kovakouraisesti 55 vuotta täyttäneitä työttömiä.

VASTAAMME AJAN HAASTEeseen

SUOMEN AMMATTILIITTOJEN KESKUSJÄRJESTÖ SAK ry.

normaalisti työttömyyskassan jäsen menettää oikeuden ansi-osi-donnaiseen päivärahaan ol-tuaan 500 päivää työttömänä enintään neljän vuoden aikana, poistettiin tämä rajoitus asteit-tain 55 vuotta täyttäneiltä. Näin varmistettiin se, etteivät he pu-toa pelkän peruspäivärahan va-raan.

Säädettiin myös laki yksilölli-sestä varhaiseläkkeestä. 55 vuotta täyttänyt henkilö saattoi jäädä eläkkeelle, vaikkei hän vielä olisikaan kokonaan me-nettänyt työkykyään.

Nyt kuitenkin Ahon-Viinase-n hallitus esittää näiden molempien etujen huonontami-sesta. 55 vuotta täyttänyt työtön menettää oikeutensa ansi-osi-donnaiseen päivärahaan 500 päivän jälkeen ja yksilöllisen varhaiseläkkeen ikäraja ai-otaan korottaa 60 vuoteen.

Mitä järkeä tässä on?

Hallitus siis aikoo pitää väkisin töissä ihmisiä, jotka ovat raata-neet jopa 30-40 vuotta ja me-nettäneet suurelta osin työky-kynsä. Toisaalta työttömiksi jääneet ikääntyneet ihmiset ai-otaan ahdistaa loukkuun, jossa kuukausionsio on noin 2000 mk

riippumatta aikaisemmista an-sioista.

Hallitus kuvittelee näin "säästävänä". Mutta tällaisen politiikan "säästöt" hupenevat pian kasvaviin terveydenhoito- ja sosiaalikuluihin. Ja eikö työ-nantajillekin ole edullisempaa ottaa töihin nuorempia kuin pi-tää väkisin ikääntyneitä, joiden työkyky on heikentynyt ja ter-veys horjuu.

Mitä järkeä ylipäänsä on pit-kittää ja vaikeuttaa eläkkeelle pääsyä, kun nuoret ja keski-ikäiset joutuvat olemaan työt-töminä?

Kanerva vapaa-aikaministeriksi Havaijille

Työministeri Ilkka Kanerva on julkisesti kehottanut kuntia rikkomaan työllisyyslakia. Kanervan mukaan kuntien ei tarvitse noudattaa lakisääteistä työllistämismenettelyä eikä asiassa pidä takertua ”pykäliin” ja ”juridiikkaan”.

Näin Kanerva kuittasi televisiossa tiedon, jonka mukaan kunnat ovat jättäneet täyttämättä tuhansia velvoitetyöpaikkoja, jotka työllisyyslaki säätää niiden tehtäväksi. Hallitus aikoo muuttaa työllisyyslain keskeisiä velvoitteita. Budjetissa se ilmoittaa näin ”säästävänä” 22 000 työpaikkaa ja 2100 miljoonaa markkaa.

Mitenkään sitten suu pantaisiin, jos työttömät ryhtyisivät ryöstämään kauppoja ja pankkeja ja he sanoisivat, ettei pidä takertua ”pykäliin” ja ”juridiikkaan”, koska meillä on hätä. Onko tässä maassa lakeja, joita pitää noudattaa, ja toisia lakeja jota ei pidäkään noudattaa ja joita jopa ministeri voi kehottaa rikkomaan?

Työllisyyslaki kunnille hyödyllinen

Kanerva kehotti myös kuntia painostamaan eduskuntaa työllisyyslain muuttamiseksi hallituksen esityksen mukaisesti. Tällainen toiminta olisi täysin kuntien etujen vastaista. Niin menetellen kuntien johtajat toimisivat se puolesta, että heidän omassa kunnissaan jatkuisi suurtyöttömyys.

Työllisyyslailla on ollut myönteisiä vaikutuksia sekä työttömien että kuntien kannalta. Varsinkin vaikean työttömyyden kunnat ovat voineet tuntuvasti vähentää työttömyyttä.

Kunnille oli erittäin tärkeää, että ne saivat valtiolta varat työllistää ihmisiä elintärkeisiin kunnallisiin tehtäviin. Vastoin ennakkoluuloja löytyi paljon työkohteita, jotka olivat mielekkäitä sekä kuntien että työttömien kannalta.

Monet näistä tehtävistä vaativat pysyviä virkoja ja toi-

mia. Kun niihin saa yhä vähemmän valtionapua, olisi kuntien järjestäytymistä ryhtyä poistamaan työllisyyslain heille suomaan rahoitusta. Siksi kuntien kannattaa toimia täysin päinvastoin kuin Kanerva kehottaa ja vaatia myös valtiota huolehtimaan työllisyyslain velvoitteista kuntia kohtaan.

Miten Kanerva voi olla työministeri?

Olin syyskuussa eduskunnassa seuraamassa Ilkka Kanervan vastausta opposition työllisyysdoidosta tekemää välikysymykseen. Se oli mielestäni aliarvoinen esiintyminen. Nulikkamaista ylimielisyyttä, asiaankuulumatonta ideologista pupua, hyvin vähän todellista asiaa sisältänyt.

Ihmettelenkin, miten Ilkka Kanervan kaltainen henkilö voi olla työministeri. Siis TYÖministeri. Sen käsitän, jos hän olisi joku vapaa-aikaministeri ja

sijoituspaikka olisi Havaiji. Mutta Suomen TYÖministeri. Ei.

Mutta ei kysymys ole vain Kanervasta. Hänen mainittu puheensa eduskunnassa oli hallituksen vastaus. Siis koko hallituksen. Ja onhan muistettava, että Kanerva on nimitetty ministeriksi eduskunnan enemmistön tahdon mukaisesti. Ei-

kö se kerro jotain Suomen poliittisen elämän rappiosta ja mädännäisyydestä. Että Suomessa on juuri Kanerva työministerinä tällaisena aikana.

Heikki Haapala
Kuva: Alpo Merilä

□ Valtakunnallisen työttömien valtuuskunnan puheenjohtaja Heikki Haapala on seurannut työministeri Kanervan touhuja mm. eduskunnan välikysymyksen yhteydessä ja pitää Kanervaa täysin sopimattomana tehtävänsä.

EY-jäsenyys lisää työttömyyttä

Maatamme EY:öön jäseneksi ajavat talouselämän päättäjät ja poliitikot väittävät jäsenyyden olevan Suomen ainoa mahdollisuus selvittää kiristyvässä kansainvälisessä kilpailussa. Yhteisön ulkopuolelle jääminen merkitsee heidän mielestään taloudelliseksi takapajulaksi joutumista. Tällaisten väitteiden esittäminen tosiasioina tällä hetkellä, kun EY-jäsenyyden vaikutuksista Suomen kannalta ei ole tehty kattavia selvityksiä, on sanalla sanoen moraalitonta. Esittäessään taloudellisten realiteettien vaativan maassamme hakeutumista EY:n jäseneksi tuntuvat nämä ”EY-intoilijat” unohtaneen tavallisten ihmisten kohtalon pohtimisen. Esimerkiksi selvityksiä EY-jäsenyyden ja työttömyyden välisestä yhteydestä ei ole näissä yhteyksissä näkynyt.

Vertaillessaan eri maiden työttömyyseroja on Åbo Akademin kansainvälisen talouden dosentti Jan Otto Andersson tullut tutkimuksissaan seuraavaan tulokseen: maan työttömyys lisääntyy, kun 1) maan väestömäärä on suuri, 2) maa on erityisen riippuvainen ulkomaankaupasta ja ulkomaisten yritysten investoinneista sekä 3) maa on EY:n jäsen.

Edellytyksinä korkean työllisyystason ylläpitämiselle hän pitää sitä, että maalla on yhtenäinen kansantalouden, että maassa on vahvoja kansallisia etujärjestöjä ja että valtio voi käyttää useita talouspoliittisia välineitä estääkseen työttömyyttä.

EY-maiden korkea työttömyys (kts. taulukko) voidaan Anderssonin mielestä selittää sillä, että näillä mailla ei ole mahdollisuuksia tehokkaaseen kansalliseen työllisyyspolitiikkaan. Ylikansallisella EY-tasolla aktiivisen työllisyyspolitiikan ajaminen ei myöskään ole

koskaan onnistunut.

EY:ssä pyritään luomaan ns. eurooppalainen talouspolitiikan malli. Siihen kuuluu mm. unionin sisäisten rajakontrollien poistaminen, teollisuus- ja maatalouspolitiikan keskitetty johtaminen, verotusjärjestelmän ja sosiaalipolitiikan yhtenäistäminen, pankkien ja suuryritysten ylikansallistuminen sekä solidaarisuuden heikkeneminen. Tällainen järjestelmä ei kykene Andersonin mielestä milloinkaan huomioimaan eri

maiden erityisoloja samalla tavalla kuin ns. kansalliset talouspolitiikan mallit ovat tehneet.

Ey on liian suuri ja epäyhtenäinen työllisyysedistämisen kannalta. Talouden päätöksentekijät Brysselissä ovat liian sidottuja tai etäisiä nähdäkseen korkean työttömyyden vaikutukset Imatralta tai Koillis-Lapissa.

Erkki Saari

Taulukko: Keskimääräinen työttömyysaste OECD-maissa vuosina 1980-89 sekä muutokset vuosien 1970-74 tilanteeseen. (Lähde: OECD Economic Outlook 48, Dec 1990 Table R 19.)

	Väestö (milj.)	Työttömyys (%)	Muutokset työttömyydessä vuodesta 1970/74
EY	322.0	9.5	+ 7.0
USA	239.0	7.3	+ 1.9
Japani	121.0	2.5	+ 1.2
Turkki	51.0	11.1	+ 3.2
Kanada	25.0	9.3	+ 3.5
Australia	16.0	7.5	+ 5.3
Ruotsi	8.0	2.1	+ 0.3
Itävalta	8.0	3.2	+ 2.2
Sveitsi	7.0	0.6	+ 0.6
Suomi	5.0	4.9	+ 3.5
Norja	4.0	2.8	+ 1.3
Uusi Seelanti	3.0	4.4	+ 4.2
Islanti	0.2	0.8	+ 0.2
EY-maat			
Saksa	61.0	5.6	+ 4.8
Italia	57.0	10.3	+ 4.2
Iso-Britannia	57.0	9.6	+ 7.1
Ranska	55.0	9.1	+ 6.4
Espanja	39.0	18.0	+17.2
Alankomaat	14.0	8.5	+ 7.0
Portugali	10.0	7.5	+ 5.1
Kreikka	10.0	6.3	+ 3.6
Belgia	10.0	11.1	+ 8.9
Tanska	5.0	8.9	+ 7.3
Irlanti	4.0	14.3	+ 8.6
Luxemburg	0.4	1.4	+ 1.4

Taulukko Vasemmistoliton Euroopan yhdyntymistä käsittelevästä julkaisusarjasta: EY ja ARKI 1/1991

Työttömät puolueiden kauppatavaraa?

Ahon-Viinaseen hallitus on ryhtynyt käymään opposition kanssa kauppasaadakseen eduskunnassa läpi ns. säästölait, joilla mm. lisätään suurtyöttömyyttä ja heikennetään työttömien toimeentuloa.

Nykyisen valtiosäännön nojalla oppositio voi yhden kolmasosan vähemmistöllä estää mainittujen lakien toteuttamisen äänestämällä ne yli vaalien. Vasemmistopuolueet SDP ja Vasemmistoliitto, joilla yhdessä on määrävähemmistö, ovat ilmoittaneet äänestävänsä kumoon monia hallituksen ”säästölakeja”.

Hallitus tähtää eduskunnan määränemmistöä odosten muuttamiseen niin, että lait voidaan hyväksyä yksinkertaisella enemmistöllä, jolloin hallituspuolueiden oma voima riittää niiden läpimeno. Tämän vuoksi hallitus on ryhtynyt käymään kauppaa lähinnä SDP:n kanssa. Pääministeri Esko Aho kävi taivuttelemassa SDP:n eduskuntaryhmää sellaiseen ratkaisuun, jolla purettaisiin pysyvästi määränemmistöä odokset.

SDP on pitkään ajanut tällaista muutosta valtiosääntöön. Oikeisto on sitä vastustanut. Siksi tilanne on erittäin huolestuttava.

Kansalaisten — varsinkin työttömien — keskuudessa tällainen kaupankäynti herättää voimakasta suuttumusta. Oppositio voi nykyisten lakien puitteissa estää kansalaisia uhkaavat hallituksen suunnitelmat. Mutta jos se hyväksyy val-

tiosäännön muutoksen hallituksen toivomalla tavalla, se kantaa kyllä täyden vastuun säästölajeista, vaikka se äänestäisikin niitä vastaan.

Osoittaa Suomen ulkopoliittisen elämän mädännäisyyttä, että puolueet käyvät kauppaa kansalaisten elinoloista ajassa omia valtopoliittisia pyrkimyksiään.

kuuluvatko työttömät ”yhteiskuntasopimukseen”?

Kesästä saakka jauhettu ”yhteiskuntasopimus” alkaa yhä enemmän vaikuttaa joltakin aivan muulta kuin mihin sen nimi viittaa. Sen sisältö on kokonaan STK:n ja hallituksen sanelema. Siihen yritetään koko kansa pakollista alistaa.

Hallitus käy muka silmälu-meeksi neuvotteluja, mutta ei näytä antavan mistään periksi. Ei edes ammatillisilla keskusjärjestöillä näytä olevan paljon vaikutusmahdollisuuksia puhumattakaan työttömistä tai eläkeläisistä, vammaisista, opiskelijoista ja pienipalkkaisista naisista. Meitähan ei mihinkään neuvotteluihin kutsuta eikä meidän mielipiteitä missään päätöksenteon vaiheissa kulla.

Kuitenkin meidänkin pitäisi alistua tähän ”sopimukseen”, vaikka se vie meiltä ”silakatin”, kuten valtakunnallisen työttömien valtuuskunnan kannanotossa todetaan.

Näin tehdyt ratkaisut ovat yhteiskuntasopimuksen irvikuva. Jotta sopimus ansaitsisi siitä käytetyn nimen, pitäisi sen teossa huomioida koko kansan tarpeet ja mielipiteet.

Työllisyys kevenee

Hallituksen toimenpiteet työttömyyden lisäämiseksi

- 1) Työllisyyslain kaikkia velvoitteita ei toteuteta. Näin säästetään 22.000 työpaikkaa.
- 2) Leikataan julkisen sektorin palveluja ja investointeja sekä muita työllistäviä määrärahoja. Lisää työttömiä muutamia kymmeniä tuhansia.

3) Valtion ja kuntien työntekijät pannaan väkisin kahdeksi viikoksi työttömiksi. Jos saadaan 700.000 ihmistä pois kahdeksi viikoksi vastaa se 30.000

vuodeksi työttömäksi pantua.

4) Alentamalla palkkoja ja sosiaaliturvaa vähennetään tarvaroiden ja palvelujen kysyntää. Näin niitä ei myöskään tarvitse tuottaa niin paljon ja voidaan keventää työllisyyttä tuntuvasti.

5) Jos edelliset toimet eivät riitä, vedotaan siihen, että niiden johdosta ovat valtion ja kuntien verotulot tuntuvasti vähenneet. Tarvitaan siis uusia säästötoimia. Näin saadaan käyttöön automaatti, jolla työttömyyttä voidaan keventää niin

paljon, kuin tarve vaatii.

Hallituksen toimenpiteet työttömien toimeentulon alentamiseksi

1) Työttömien peruspäivärahaan ei tehtä edes indeksitarkistusta. Kun elinkustannukset nousevat, heikkenee toimeentulo.

2) Ansiosidonnaista päivärahaa alennetaan viisi prosenttia palkan ja perusosan erotuksesta.

3) 55 vuotta täyttäneet työttömät pudotetaan muiden tavoin ansiosidonnaiselta peruspäivärahalle, jos heille kertyy 500 työttömyyspäivää neljän vuoden aikana.

4) Ansiosidonnaisen päivärahan maksuudesta siirretään 10 prosenttia valtiolta työntekijöille.

Valtakunnallinen työttömien valtuuskunta vastustaa voimakkaasti hallituksen esityksiä ja on laatinut oman vaihtoehdon.

Ylläolevan ohjelman lisäksi päätettiin Työttömien valtuuskunnan Tampereella pidetyssä kokouksessa seuraavat kannanotot:

TYÖTÄ! -- ei ihmisten pompottelua

Ahon-Viinasen hallitus pahentaa toimillaan suurtyöttömyyttä:

Valtakunnallinen työttömien valtuuskunta vaatii perusteellista muutosta harjoitettuun politiikkaan ja esittää seuraavia toimia työllisyyden parantamiseksi:

- * Työllisyyslaki toteutetaan täysimääräisesti
- 22 000 velvoitetöpaikkaa lisää, kustannukset 2,1 mrd mk
- * Arava-asuntojen tuotanto nostetaan 32 000 asuntoon
- 7000 vuokra-asuntoa lisää, kustannukset 2,1 mrd mk
- * Ei valtion ja kuntien pakkolomia
- poistetaan 1,4 mrd mk:n "säästö"
- * Lisää määrärahoja työllistämiseen 2,0 mrd mk seuraaville budjetin momentteille:
- 34.61 valtionapu työttömyyden lievittämiseen; käytetään mm. harkinnanvaraisesti elinkeinoelämän häiriötilanteissa — ei yleistukea kaikille firmoille, vaan suunnattua tukea laman vuoksi tilapäisiin vaikeuksiin joutuneille elinkel-

poisille yrityksille

— 34.62 työllisyysperusteen valtionapu investointeihin; käytetään julkiseen rakennustoimintaan (koulut, sairaalat, terveyskeskukset, vanhusten palvelutalot, ympäristönsuojelu, energiahuolto)

— 34.77 sijoitusmenot työllisyyden turvaamiseksi; käytetään katujen ja teiden kunnossuutukseen ja ylläpitoon, metsänhoitotoihin, uusiutuvien energiavarojen hyödyntämiseen ja ympäristönsuojeluun (luonnonsuojelu- ja retkeilyalueiden opastus ja hoito, jätehuolto ja kierrätys, luomuviljely jne)

* Torjutaan pienituloisten toimeentulon heikennykset — esimerkiksi työttömyysturvan parantamiseen varat riittävät, kun työttömyyttä alennetaan (säästetty työttömyysturvamenoja ja lisääntyvät verotulot)

Rahoitus hyvätuloisilta

Emme hyväksy periaatetta "kaikkien pitää nyt uhrautua". Nyt on aika uhrautua hyväosaisten, jotka viimeisten vuo-

sien aikana ovat saaneet valtavia lisätuloja korkeina palkan korotuksina, omaisuustuloina ja verohelpotusten muodossa. On leikattava yksityisen ja julkisen sektorin korkeita palkkoja ja eläkkeitä sekä omaisuustuloja.

Esitämme työllistämistoi- miin seuraavat rahoituslähteet:

- * Suurituloisten verohelpotusten peruuttaminen valtionveron progressiota kiristämällä
- lisää verotuloja 2 mrd mk
- * Lähdeveron korottaminen suurille korkotuloille 30 prosenttiin
- lisää verotuloja 1,8 mrd mk
- * vero pääomien maastavienille
- 30 prosenttia, tuloja 1,8 mrd mk
- * Yleisyyvero kerskakulutushyödykkeille, mm. kalliit autot, turkkiset, korut, juppi- veneet ja asunnot
- tuloja 500 mmk
- * Mainosvero
- 10 prosenttia, tuloja 500 mmk
- * Armeijan määrärahojen

karsiminen

— vähennystä 1 mrd mk

Lisäksi esitämme peruskor- ron alentamista kahdella prosenttiyksiköllä. Se helpottaa yritysten pääomakulua ja parantaa kannattavuutta. Korkokannan alentaminen lisää investointeja ja parantaa työllisyyttä. Se vähentää asumiskustannuksia alentamalla peruskorkoon sidottujen lainojen korkoa ja vuokria.

Ahon-Viinasen hallitus vie silakatkin

Hallitus uhkaa budjettiesityksellään huonontaa työttömyysturva:

- * peruspäivärahaan ei aiota tehdä ede indeksikorotusta
- * ansiosidonnaista päivärahaa suunnitellaan alennettavaksi viisi prosenttia palkan ja perusosan erotuksesta
- * ansioon perustuvan päivärahan maksamisen enimmäismäärä 55 vuotta täyttäneille alennetaan 750 päivästä 500 päivään
- * hallitus aikoo antaa lakiesi-

tyksen, jolla ansiosidonnaisen päivärahan maksuudesta siirretään 10 prosenttia valtiolta työntekijöille

Valtakunnallinen työttömien valtuuskunta ei hyväksy näitä työttömyysturvan heikennyksiä. Sen sijaan esitämme peruspäivärahan nostamista 12 markalla. Peruspäiväraha on maksettava kaikille työttömille työnhakijoille koko työttömyysajalta (ei karenseja).

Esitämme työllistämistoimet vähentävät työttömyyttä siinä määrin, että työttömyysturva voidaan parantaa ilman lisärahoitusta valtion budjettiin.

Työllisyyslaki toteutettava täysimääräisesti

Valtion ensi vuoden budjetissa esitetään vähennettäväksi 22 000 velvoitetöpaikkaa heikentämällä työllisyyslakia ja sen soveltamista. Tarkoituksena on mm. poistaa toistuvaistyöttömiä koskeva lakisääteinen työllistämismenot.

Valtakunnallinen työttömien valtuuskunta vastustaa jyrkästi suurtyöttömyyttä pahentavia lakimuutoksia.

Olimme aktiivisesti vaikuttamassa vuonna 1987 säädettyyn työllisyyslakiin, jonka keskeisiä tarkoituksia on katkaista pitkäaikaistyöttömyys. Tämä on tärkeää varsinkin nykyisenä suurtyöttömyyden aikana, jolloin hyvin monet ihmiset voivat menettää kaiken toivonsa työpaikan saannista.

Työllisyyslaki osoitti alusta alkaen, että sillä on suuri merkitys pitkäaikais- ja nuorisotyöttömyyden alentamisessa sekä alueellisten työttömyyserojen tasaamisessa.

Työtä Suomessa riittää kaikille, jokainen ei voi ryhtyä yrittäjäksi, vaan yhteiskunnan on huolehdittava töiden uudelleen järjestelyllä kaikkien kansalaisten työllistämistä.

Valtakunnallinen työttömien valtuuskunta

Työtä kaikille — perustuslain rikkojat vastuuseen

Suomen perustuslain 6. pykälässä sanotaan: "Kansalaisten työvoima on valtakunnan erikoisessa suojeluksessa" ja määrätään yksiselitteisesti, että "Valtiovalan asiana on tarvittaessa järjestää Suomen kansalaisille mahdollisuus tehdä työtä". Oikeus työhön pitäisi olla siis perustuslailla turvattu. Paheneva suurtyöttömyys osoittaa, ettei Suomessa noudateta perustuslakia.

Valtakunnallinen työttömien valtuuskunta järjesti vuonna 1985 laajan adressikampanajan tunnukseksi "Työtä kaikille — perustuslain rikkojat vastuuseen". Silloin valmisteltiin uutta työllisyyslakia ja halusimme, että uuden lain perustaksi otetaan mainittu perustuslain säädös. Aikaisemmassa työllisyyslaissa ei tätä kansalaisten perusoikeutta oltu huomioitu.

Kävimme myös lähetystöinä esittämässä vaatuksemme eduskunnalle, hallitukselle ja silloiselle työvoimaministeri Urpo Leppäselle. Mielestämme toiminnallamme olisi myönteistä vaikutusta uuden lain sisältöön.

Silloinen eduskunta sääti viimeisten tekojensa joukossa uuden työllisyyslain keuhattävällä 1987. Laki astui voimaan 1.1.1988.

Työllisyyslaki pyrittiin muotoilemaan sellaiseksi, että sen avulla voidaan käytännössä toteuttaa perustuslain velvoitteita. Laki määrää yhteiskunnan — viime kädessä kunnat — järjestämään työtä vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleille, nuorille kolmen kuukauden työttömyyden jälkeen sekä

toistuvaistyöttömille, joille kahden vuoden aikana kertyy yhteensä vuosi työttömyyttä. Lisäksi siinä säädetään alueellisten työttömyyserojen tasoitamisesta.

Kysymys on ihmisoikeuksista

Työllisyyslaissa on toki monia puutteita. Vuoden työttömyys on liian pitkä, puolen vuoden työpaikka taas liian lyhytaikainen. Alueellisten työttömyyserojen tasoitamista on vesitetty.

Kuitenkin työllisyyslailla on ollut paljon myönteisiä vaikutuksia. Se on tärkeä varsinkin ikääntyville työttömille, jotka saattavat menettää loppuiäkseen mahdollisuuden työelämään. Turva siitä, että edes vuoden kuluttua saa työtä, on monille erittäin tärkeä.

Kysymys on perustavaa laatua olevasta ihmisoikeudesta. Kaikki eivät voi ryhtyä yrittäjiksi, sen todistaa nykyinen konkurssiväyrykin. Eikä asiaa voi jättää myöskään "vapaiden työmarkkinoiden" ratkaistavaksi. Siellä kun ei kaikille ole töitä.

Oulun työttömät järjestivät muutama vuosi sitten tempauksen vetämällä "työttömien hyökkäysvaunua" viikon ajan pitkiä kaupunkia. Sen tunnukseksi oli "Työtä on — rahaa on — antakaa ihmisten tehdä TYÖTÄ". Tämä pitää edelleen paikkansa. Keinoja on paljon, niiden joukossa töiden uudelleen järjestäminen niin, että sitä riittää kaikille.

Hallitus rikkoo perustuslakia

Suurtyöttömyys todistaa, että Suomen valtiovalta rikkoo perustuslain 6. pykälän säädöstä. Se ei järjestä kansalaisille mahdollisuutta tehdä työtä.

Pääsyyllinen on Ahon-Viinanen hallitus ja sitä avustava korkeakamieskunta. Hallituksen lyhyeltä toimikaudelta on jo runsaasti raskauttavia toistoita.

* Ylijohtaja Sixten Korkman kertoi suurta suuttumusta herättäneessä puheessaan avoimesti, että suurtyöttömyyden ylläpitäminen on todella tarkoituksellista.

* Hallituksen budjettiesitys ja siihen liittyvät säästölait ovat täsmälleen Korkmanin linjan mukaisia käytännön tekoja.

* Ministeri Kanerva on suhtautunut ylimielisen pilkallisesti työllisyyslain velvoitteisiin mm. antaessaan hallituksen virallisen vastauksen välikysymykseen.

* Hallitus ajaa työllisyyslain heikentämistä niin, että ryhdyttäisiin purkamaan lakiin sisältyviä valtiovalan velvoitteita kansalaisten työllistämiseksi.

Ay-liike varmin este etujen murenttamiselle

Työnantajat ja maamme porvarihallituksen edustajat ovat useaan otteeseen kesän ja syksyn aikana antaneet ammattiyhdistysliikkeen vastaisia lausuntoja. Erityisesti siinä on "kunnostautunut" valtionvarainministeri Iiro Viinanen.

Yrittäjien lounastilaisuudessa Lahdessa pitämässään puheessa kehotti ministeri Viinanen kuulijoitaan kertomaan työntekijöilleen, että ay-liikkeen kuuluminen ei ole välttämätöntä.

"— Työttömyyskassaan voi kuulua ilman jäsenyyttä ay-liikkeessä, paljon halvemmalla" — oli viesti jonka Viinanen kehotti yrittäjiä viemään työntekijöilleen.

Viinanen lausunto herätti voimakkaita vastareaktioita ammattiyhdistysliikkeen riveissä, eikä suotta. Viinanen sanoman ainoa tavoite on työläisten keskinäisen solidaarisuuden heikentäminen ja maamme perinteisesti vahvan ammattiyhdistysliikkeen nujertaminen. Viinanen hallituskumppaneineen on ottanut esimerkiksi Englannin entiseltä pääministeriltä, rautarouva Thatcherilta tässäkin kysymyksessä. Hallitus on tuomassa eduskuntaan monia työväestön asemaa heikentäviä lakeja.

Ay-liikkeen vastaisilla lausunnoilla valmistellaan maaperää uusille, entistä laajemmille työväestön ja ay-liikkeen vas-

taisille toimenpiteille.

On tärkeätä muistaa, että työttömyyskassat eivät ole etujärjestö, mutta ammattiliitot ovat.

Ammattiyhdistysliike on ratkaisevasti myötävaikuttaneet työväestön nykyisen sosiaali- ja oikeusturvan toteuttamiseen. Ammattiliittojen avulla on työväestön palkkoja nostettu ja taloudellista asemaa parannettu.

Ammattiyhdistysliike on ollut myötävaikuttamassa siihen, että meillä työtekeville ihmisillä tänä päivänä on hieman enemmän oikeuksia ja mahdollisuuksia kuin vuosisadan alkupuoliskolla. Ammattiyhdistysliike on siis paljon enemmän

"Monet ihmiset pelkäävät yksinäisyyttä, koska aavistavat joutuvansa huonoon seuraan."

Erkki Melartin

kuin vain työttömyyskassat.

Kaiken edellä mainitun lisäksi ammattiyhdistysliike antaa jäsenilleen myös neuvottelu- ja oikeusapua, jos syntyy kahnavuusia työnantajan kanssa. Olisi äärettömän epäsolidaarista ja itsekästä kuulua vain työttömyyskassaan eikä lainkaan ammattiliittoon.

Työläinen, joka ei kuulu ammattiliittoon, antaa toisten

maksaa puolestaan, elää osittain toisten kustannuksella. Ammattiyhdistysliike on myös nyt laman aikana varmin este sekä työttömien että työssäkäyvien etujen merkitsemiselle.

Siksi jokaisen työläisen olisi kuuluttava ammattiliittoon. Yksinäinen on heikko — yhdessä olemme voima joka voi muuttaa kehityksen suuntaa.

A-M Perkkalainen

"Todella köyhä ei ole se, joka omistaa vähän, vaan se joka toivoo itseleen liian paljon."

Ukrainalainen sananlasku

STK kiristää työttömyyskassamaksuilla

Heti palkansaajien suurmielensoitoksen jälkeisenä päivänä ilmoitettiin STK:sta, että työnantajien maksuilla ylläpidettävältä työttömyyskassojen keskuskassalta puuttuu 800 miljoonaa markkaa. Tämän arvioitiin johtavan pahoihin häiriöihin työttömyyspäivärahojen maksussa vielä tänä vuonna.

Tuskin tuon ilmoituksen ajoitus oli pelkkä sattuma. Se lienee tulkittavissa STK:n vastavedoksi suurmielensoitukseksi. Kovan linjan työnantajat halusivat osoittaa, että palkansaajat ovat työttömyyden sattuessa heidän armoillaan.

Lähiainakoina käydäänkin kovaa taistelua siitä, miten kootaan varat ansiosidonnaisten päivärahojen maksuun. Rahan tarve on nopeasti kasvanut työttömyyden lisääntyessä.

Nykyisen käytännön mukaisesti työntekijöiltä peritään 5 prosenttia, työnantajilta 47 prosenttia ja valtio maksaa 48 prosenttia ansiosidonnaisista päivärahoista. Nyt hallitus esittää yhtenä "säätölakina", että valtion osuudesta siirrettäisiin 10 prosenttia palkansaajien maksettavaksi. STK puolestaan vaati vajauksesta ilmoittaneensa, että senkin maksuosuudesta olisi vähennettävä 10 prosenttia. STK ei tosin ilmoittanut, kuka tämän puuttuvan osuuden maksaisi.

Palkansaajien nykyinen maksuosuus peritään ammattiliittojen jäsenmaksun yhteydessä. Jos tämä maksuosuus nostetaan hallituksen vaatimuksen mukaisesti kolminker-

taiseksi, nousevat ay-jäsenmaksut hurjasti.

Ja tässä tullaan siihen ministeri Viinaseen kuuluisaan lausuntoon. Hallitus pyrkii yhdessä työnantajien kanssa panemaan ay-liikkeen kokonaan matalaksi. Viinaseen puheilla se ei onnistu, mutta jäsenmaksun moninkertaistaminen paanee monet varmasti miettämään.

Tilanne on kaaosmainen. Nyt hallitus joutuu antamaan tai takaamaan lainan työnantajille puuttuvan maksuosuuden rahoittamiseksi. Ministeri Viinaseen tosin ilmoitti, että laina peritään takaisin. Puuttuva summa oli uusien laskelmien mukaan 900 miljoonaa markkaa.

Samalla Viinaseen esitti koko ansiosidonnaisen työttömyysturvan poistamista. Hänen mielestään tulisi olla vain pieni peruspäiväraha. Jos joku haluaa itselleen paremman turvan työttömyyden ajaksi, hänen pitäisi ottaa itselleen sitä varten vakuutus. Ja ne maksut eivät varmasti ole vähäisiä.

Näyttää siltä, että mitä pitempään Ahon-Viinaseen hallitus jatkaa toimintaansa, sitä hullummiksi käyvät puheet ja teot.

Oulun työttömien työpaja kierrätyksen edelläkävijä

Oulun työttömien toimikunta ylläpitää yhdessä Kansan Raittiusliiton Oulun aluejärjestön kanssa työttömien työpajaa, jossa kunnostetaan mm. kaatopaikoilta kerättyjä polkupyöriä ja huonekaluja. Samassa rakennuksessa toimivan Oulun kierrätyskeskuksen kautta jo hylättyksi tuomitut tavarat palautuvat kulutukseen.

neet aloittamaan ihan alkeista, koska tällaista toimintaa ei ole hyväksytty viralliseen yhteiskuntajärjestelmään, muistuttaa Jukka Luttinen. Joudumme kerjäämään eri tahoilta (kaupunki, ammattiosastot, yksityiset kansalaiset, liikeyritykset ym.) materiaalin, työkalut ja raha-avustukset.

Päätarkoituksena on kunnostaa kierrätyskeskuksen tavaroita. Kaikkia tavaroita kierrätyskeskus ei anna ilmaiseksi. Esimerkiksi polkupyöristä pitää maksaa 50 markkaa plus materiaalikulut, jos niihin joudu-

Oma toiminta auttaa

Oulun työttömien toimikunta on tehnyt työtä Oulun työttömien keskuudessa jo lähes 15 vuotta. Alkuaikoina toiminnan vetäjänä oli Heikki Haapala, joka nykyisin on Valtakunnallisen työttömien valtuuskunnan puheenjohtajana.

Viimeiset vuodet toimintaa ansiokkaasti vetäneen Jukka Luttisen tunnuslauseena on "oma toiminta auttaa". Siitä hän aina muistuttaa painiskellessaan työttömien vaikeuksien kanssa. Oulun työttömillä on

□ Jukka Luttinen on tyytyväinen työttömien työpajan tiloihin, jotka työttömät itse kunnostivat.

"Ajatteleminen on vaikeinta mitä on olemassa. Tämä ehkä selittääkin, miksi niin harvat siihen ryhtyvät."

Henry Ford

Työpajan toiminnan vetäjänä toimii Jukka Luttinen, joka pyörittää myös Oulun työttömien toimintaa. Työpaja lähti aluksi liikkeelle pienimuotoisena ja ahtaissa tiloissa.

Syyskuussa 1990 saimme kaupungilta omat tilat entisestä vanhainkodista läheltä kaupungin keskustaa, kertoo Luttinen. Kunnostimme ne itse ja niistä tuli tarkoitukseen hyvin sopivat. Olemme saaneet kerjättyksi ja hankituksi tarpeelliset työkalut ja koneet.

Uusiin tiloihin siirryttäessä työpajalle palkattiin valtion varoin viisi pitkäaikaistyöntöntä. Kysymyksessä ovat lakisääteiset velvoitetyöpaikat, jotka kestävät yhden henkilön kohdalla vain puoli vuotta.

Kuitenkin tällainen työllistämisen on mielekästä sekä työttömän itsensä että yhteiskunnan kannalta. Palkka tosin on hyvin pieni, se vaihtelee 6000 markan molemmin puolin. Luttinen itse tekee työtä vapaaehtoisesti eikä saa mitään palkkaa.

Oli aloitettava alkeista

— Toiminnan olemme joutu-

taan hankkimaan esimerkiksi kumeja. Nekin vaihdetaan pyöriin enimmäkseen käytetyksi materiaalista.

Luttinen kertoo, että polkupyöriä on kunnostettu jo 200 ja kaikki ovat menneet. Työpaja tekee myös pieniä kunnostus- ja muita tilaustöitä asiakkaille heidän tuomistaan materiaaleista.

Työpanos on aina ilmainen, sillä toiminta ei perustu liikeyritykselle, vaan ihmisten auttamiseen ja palvelemiseen sekä kierrätykseen.

Ongelmiakin tietysti aina tulee, mutta kokonaisuudessaan Oulun työttömien työpaja on uraauurtavaa toimintaa ja uudenlaisia suhtautumista työttömyyteen ja kulutukseen.

Julkaisija: Valtakunnallinen työttömien valtuuskunta

Osoite: Linnankoskenkatu 24 B 8, 00250 Helsinki

Puhelin: 90-498057

Pankkitili: Postipankin postisiirtotili 6418 59-9

Toimitus: Anna-Maija Perkkalainen ja Heikki Haapala

Painopäivä: 17.10.1991

Painos: 10 000 kpl

Painopaikka: Polyprint Oy Vaasa

tapaaminen joka keskiviikko. Yhteisen tilaisuuden jälkeen on lentopallovuoro. Toimintaa kuuluu myös harrastus- ja virkistystoiminta mm. matkat, retket, pikkujoulu ja valistus-työ.

Oulun työttömien toimikunta on myös aina ajanut tarmokkaasti työttömien toimeentulon parantamista ja työttömyyden vähentämistä järjestäen lukuisia tempauksia ja tapahtumia sekä painostaen hallitusta, eduskuntaa ja Oulun kaupunkia monilla lähetystökäynnillä, mielenosoituksilla ja kirjelmillä. Tulostakin on tullut, siitä on osoitukseksi ennen kaikkea työttömien työpaja.

Kuva: Tapio Maikkola/Kaleva

Oulu-lehti!
KAIKILLE

Sunnuntaina 15. 9. 1991

- Työttömien tapaamiset ovat aikaneet, kokoonnumme joka keskiviikko Koskille 23 Tulrassa (nuorisolla Bogy) klo 12.
- Työpaja toiminta meillä on Nahkatehtaankatu 7 (Kierrätyskeskus).
- Lentopallo joka keskiviikko Keskustan Terveysaseman juhlasalissa Saaristonkatu 22 klo 14-16.
- Terveystoimintaa muukaan kaikki halukkaat.
- Oulun työttömien toimikunta
- Lisätietoja: Jukka Luttinen puh. työpaja 221 326 ja koti 345 332.

□ Oulun työttömillä on monipuolista toimintaa, kuten oheisesta lehti-ilmoituksesta näkyy.